

SOLNA STAD

SID 1(15)
2023-01-16

Riktlinjer
Barn- och utbildningsförvaltningen

Riktlinjer för fristående förskolor i Solna stad

Antagna av förskolenämnden den 7 februari 2023

Innehållsförteckning

Riktlinjer för fristående förskolor i Solna stad	1
1. Inledning	3
1.1 Definitioner	3
2. Godkännande att bedriva fristående förskola	4
2.1 Krav för godkännande.....	4
2.2 Ansökan om godkännande	8
2.4 Förändring i verksamheten	9
2.4.1 Anmälningsskyldighet vid förändring i ägar- och ledningskretsen	9
2.4.2 Ansökan om godkännande vid förändring av befintlig verksamhet.....	9
2.5 Vid stängning av en fristående förskola på huvudmannens begäran	10
3. Tillsyn	10
3.1 Regelbunden tillsyn	11
3.2 Riktad tillsyn	11
3.3 Ingripanden vid tillsyn	12
3.4 Rapportering efter tillsyn.....	14
3.5 Samverkan.....	15

1. Inledning

Enligt 2 kap. 5 § skollagen ska den som vill driva en fristående förskola godkännas av den kommun där verksamheten ska bedrivas. Av 26 kap. 4 § skollagen framgår vidare att kommunen har tillsynsansvar över de fristående förskolor vars huvudman kommunen har godkänt.

I Solna stad är det förskolenämnden som fattar beslut om godkännande av huvudmän för fristående förskolor. Förskolenämnden ansvarar även för att kontrollera att verksamheterna fortlöpande uppfyller kraven i lagar och andra föreskrifter.

Dessa riktlinjer anger bland annat vilka övergripande krav som ställs för att kunna godkännas som huvudman för en fristående förskola i Solna stad samt inriktningen för barn- och utbildningsförvaltningens arbete i samband med tillståndsgivning och tillsyn.

1.1 Definitioner

1 kap. 3 § skollagen fastställer följande definitioner:

Fristående förskola: förskoleenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning i form av förskola

Förskoleenhet: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad

Undervisning: processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Utbildning: verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Konfessionell inriktning: inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag.

Konfessionella inslag: bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Enskild som innehar godkännande att bedriva fristående förskola benämns i dessa riktlinjer *huvudman*.

2. Godkännande att bedriva fristående förskola

2.1 Krav för godkännande

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola.

Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) lämnas om den enskilde:

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten,
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen, och
4. i övrigt bedöms lämplig.

Samtliga av dessa krav ska vara uppfyllda av sökanden för att godkännas att bedriva fristående förskola. Vid bedömning av kraven på insikt och lämplighet granskas den enskildes ägar- och ledningskrets. Personer som omfattas av ägar- och ledningskretsen är:

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Krav på insikt

Kravet på insikt innebär att det inom den krets av personer som ingår i ägar- och ledningskretsen ska finnas en samlad kompetens om de föreskrifter som gäller för verksamheten. Utöver kunskap om de skolförfattningar som gäller för verksamheten ska den enskilde bland annat ha kunskap om arbetsrätt, arbetsmiljörätt och ekonomiska regelverk. Kompetensen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området. Bedömningen sker samlat för hela ägar- och ledningskretsen. Det krävs därmed inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att den sökande kan visa att kunskapen finns representerad inom kretsen.

Krav på ekonomiska förutsättningar

Kravet på ekonomiska förutsättningar innebär att den enskilde ska kunna bedriva en förskola i enlighet med de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet på ekonomiska förutsättningar innebär bland annat att verksamheten ska kunna bära sina kostnader och att det ska finnas ett ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. I prövningen av ekonomiska förutsättningar görs en samlad bedömning av sökandens ekonomiska situation och planeringen av den tilltänkta verksamheten. Om den enskildes bolag ingår i en koncern granskas även ekonomin i koncernen.

Krav på lämplighet

Kravet på lämplighet omfattar såväl den juridiska personen som de fysiska personer som ingår i ägar- och ledningskretsen. Samtliga personer i ägar- och ledningskretsen måste bedömas som lämpliga för att kravet ska vara uppfyllt. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas (2 kap. 5 och 5a §§ skollagen).

En sökande ska enligt skollagen (2 kap. 5 b §) inte anses som lämplig om det finns en risk för att barn i den förskola som ansökan avser kommer att utsättas för

1. våld, tvång eller hot,
2. diskriminering eller kränkande behandling, eller
3. påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

Solna stad kan vid lämplighetsbedömningen bland annat begära ut uppgifter från polisens belastningsregister i fråga om de personer som ingår i ägar- och ledningskretsen. Om företrädarna tidigare har drivit en verksamhet inom skolväsendet vars godkännande har återkallats, eller om en tidigare verksamhet har bedrivits i strid med gällande föreskrifter kan även det påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet. Vidare kan Solna stad vid lämplighetsprövning komma att beakta privata uttalanden och beteenden om de uttrycker sådan brist på respekt för demokratiska värderingar eller för annat som anges i skollagen att det finns en risk för att barn kan komma att fara illa i verksamheten.

Solna stad kan i samband med ägar- och ledningsprövning bland annat komma att inhämta uppgifter från Polismyndigheten, Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och företag som erbjuder kreditupplysningar.

Övriga krav för godkännande

För att godkännande ska lämnas krävs att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för barnen eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas (2 kap. 5 § skollagen).

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning. (2 kap. 5 §). Om en enskild ämnar bedriva utbildning med konfessionell inriktning ska detta framgå av ansökan. Den konfessionella inriktningen får inte omfatta undervisningen.

I samband med utredning av godkännande gör Solna stad en prövning av barnets bästa i enlighet med barnkonventionen.

Utöver de krav på fristående huvudmän som regleras i nationella styrdokument förbinder sig den som godkänns att bedriva fristående förskola i Solna stad att följa de lokala regler och riktlinjer som beslutas av kommunen. Dessa innefattar att huvudmannen för den fristående förskolan ska vara ansluten till Solna stads gemensamma kö och efterfölja Solna stads regler för kö och placering, avgifter samt principer för resursfördelning.

Huvudmannen ska ha sin verksamhet försäkrad. Barn som är inskrivna i verksamheten och har registrerats av barn- och utbildningsförvaltningen eller av barnets hemkommun omfattas av Solna stads barnolycksfallsförsäkring.

Huvudmannen för den fristående förskolan ska erbjudas att delta i barn- och utbildningsförvaltningens brukarundersökningar för förskola.

2.2 Ansökan om godkännande

Ansökan om godkännande att bedriva fristående förskola görs via e-tjänst på Solna stads hemsida. För att en ansökan ska anses vara komplett ska i regel samtliga frågor vara besvarade och samtliga efterfrågade bilagor ha skickats in.

Avgift

Ansökan om godkännande är avgiftsbelagd. Avgiften ska vara Solna stad tillhanda i samband med att ansökan görs. Aktuella avgifter finns på Solna stads hemsida. Avgift tas ut även om ansökan om godkännande inte beviljas.

Handläggningstid

Ansökan ska inkomma till barn- och utbildningsförvaltningen i god tid innan verksamheten beräknas starta. Vid ansökan om nyetablering är handläggningstiden cirka fyra månader från det att en komplett ansökan samt avgiften har inkommit till barn- och utbildningsförvaltningen.

Tidsram för verksamhetens start

Huvudmannen ska starta verksamheten senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser. Om verksamheten inte har startat inom två år ska ny ansökan om godkännande göras och ny avgift tas ut.

Godkännande att etablera fristående förskola kan ges utan att lokal finns vid ansökningstillfället, då under förutsättning att kravet uppfylls innan verksamheten startar. Huvudman ansvarar för att iaktta lagstiftning och olika myndigheters krav gällande bland annat lokalens systematiska brandskyddsarbete och livsmedelshantering för offentliga lokaler.

2.4 Förändring i verksamheten

2.4.1 Anmälningsplikt vid förändring i ägar- och ledningskretsen

Huvudmannen är skyldig att löpande säkerställa att kraven på insikt och lämplighet är uppfyllda inom ägar- och ledningskretsen samt att det finns ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten.

Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i ägar- och ledningskretsen till barn- och utbildningsförvaltningen senast en månad efter att förändringen har ägt rum. Detta gäller bland annat vid ägarbyte och förändringar av styrelsen. Anmälan om förändring görs via e-tjänst på Solna stads hemsida.

2.4.2 Ansökan om godkännande vid förändring av befintlig verksamhet

Godkännande från förskolenämnden att bedriva fristående förskola gäller i en viss lokal med ett visst antal barn. Om huvudmannen planerar att ändra de förutsättningar som gäller för godkännandet, till exempel genom att utöka antalet platser eller byta lokal, ska huvudmannen ansöka om godkännande utifrån de nya planerade förutsättningarna. Den planerade ändringen får inte genomföras innan förskolenämnden har lämnat godkännande. Ansökan behöver därför inkomma i god tid innan ändringen genomförs. Vid bifall av ansökan fattar nämnden ett nytt beslut om godkännande som ersätter aktuellt godkännande.

Ansökan om godkännande vid förändring av befintlig verksamhet görs via e-tjänst på Solna stads hemsida. För att en ansökan ska anses vara komplett ska i regel samtliga frågor vara besvarade och samtliga efterfrågade bilagor ha skickats in.

Ansökan kan avse en tillfällig förändring eller en permanent förändring. I båda fallen krävs godkännande från förskolenämnden.

Avgift

Ansökan om godkännande vid permanent förändring är avgiftsbelagd. Avgiften ska vara Solna stad tillhanda i samband med att ansökan görs. Aktuella avgifter finns på Solna stads hemsida. Avgift tas ut även om ansökan om godkännande inte beviljas.

Handläggningstid

Vid ansökan om förändring av befintlig verksamhet är handläggningstiden cirka en-tre månader från det att en komplett ansökan samt avgiften har inkommit till barn- och utbildningsförvaltningen.

2.5 Vid stängning av en fristående förskola på huvudmannens begäran

Vid stängning av en fristående förskola på huvudmannens begäran ska huvudmannen skriftligen och i god tid innan den planerade stängningen informera kommunen och vårdnadshavare med barn inskrivna i förskolan inklusive de vårdnadshavare som ställt sina barn i kö att förskolan kommer att stängas.

Huvudmannen ska fatta ett formellt beslut om att en förskola ska stängas. Beslutet ska lämnas in till barn- och utbildningsförvaltningen. Beslutet ska innehålla uppgifter om datum för stängning och att huvudmannen begär att aktuellt godkännande från förskolenämnden återkallas. Beslutet ska vara undertecknat av behörig firmatecknare.

3. Tillsyn

Enligt skollagens 26 kap 4 § (2010:800) har en kommun tillsyn över de fristående förskolor vars huvudman kommunen har godkänt. Kommunen har rätt att inspektera verksamheten och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Syftet med tillsynen är att genom en självständig granskning kontrollera att en verksamhet uppfyller

kraven i lagar och andra föreskrifter. Kommunen ska inom ramen för sin tillsyn även lämna råd och vägledning.

Barn- och utbildningsförvaltningen genomför på uppdrag av förskolenämnden tillsyn över de fristående förskolorna i kommunen. Tillsyn kan genomföras både föranmält och oanmält. Som grund för tillsynen utgår förvaltningen från bestämmelserna i skollagen (2010:800) och förskolans läroplan (Lpfö 18).

3.1 Regelbunden tillsyn

De fristående förskolorna ska besökas för tillsyn regelbundet var tredje år samt vid tillfälle när förvaltningen bedömer att det finns skäl. En nystartad verksamhet ska besökas för tillsyn inom sex månader från det att verksamheten har startat.

Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för hur den regelbundna tillsynen genomförs. Vid regelbunden tillsyn granskar förvaltningen dokument som är relevanta för verksamheten. Förvaltningen genomför även observationer i verksamheten samt intervjuar berörda aktörer.

3.2 Riktad tillsyn

Fristående huvudmän är ansvariga för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Om ett klagomål gällande en fristående förskola inkommer till barn- och utbildningsförvaltningen och klagomålet inte har anmälts till berörd huvudman ska barn- och utbildningsförvaltningen i första hand hänvisa uppgiftslämnaren att kontakta den fristående huvudmannen.

Barn- och utbildningsförvaltningen kan vid signaler om missförhållanden initiera en riktad tillsyn. I den riktade tillsynen granskar förvaltningen ett eller flera avgränsade områden och fokuserar på regelefterlevnad. Tillsynen kan bland annat innebära föranmällda eller oanmällda besök, inhämtning av uppgifter från huvudman samt intervjuer med berörda aktörer.

3.3 Ingripanden vid tillsyn

I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska avhjälpa de brister som upptäcks vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen).

Om det vid tillsyn framkommer brister i verksamheten utifrån skollagen, förskolans läroplan eller andra lagar och föreskrifter kan förskolenämnden besluta om ingripande i form av anmärkning, föreläggande, föreläggande med vite, återkallelse av godkännande eller tillfälligt verksamhetsförbud. Nämnden kan under vissa förutsättningar även avstå från ingripande. Nedan redovisas vad respektive ingripande innebär samt i vilka situationer förskolenämnden kan besluta om ingripandet.

1. Avstående från ingripande

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om:

1. överträdelsen är ringa
2. den vars verksamhet som granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande

2. Anmärkning

En tillsynsmyndighet får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt skollagen står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen).

3. Föreläggande

En tillsynsmyndighet får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 26 kap. 7 § skollagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet (26 kap. 8 § skollagen).

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt skollagen står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite (26 kap. 27 § skollagen).

4. Återkallelse av godkännande

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 13 § skollagen återkalla ett godkännande som myndigheten har meddelat enligt skollagen, om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. missförhållandet är allvarligt.

Ett godkännande av en enskild som huvudman får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra och tredje styckena och 6 § (26 kap. 14 § skollagen)

En kommun ska enligt 26 kap. 14c § återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman som kommunen har meddelat enligt skollagen, om

1. verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser, eller
2. verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en sammanhängande tid av två år.

Om det finns särskilda skäl får kommunen avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet.

Ett godkännande ska också återkallas om den enskilde begär det.

Inom två år från ett beslut om föreläggande enligt 10 § som gäller ett allvarligt missförhållande får en tillsynsmyndighet enligt 26 kap. 15 § skollagen återkalla ett godkännande som myndigheten har meddelat enligt skollagen, trots att föreläggandet har följts, om

1. det ändå finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten, och
2. huvudmannen redan före föreläggandet har visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten

Tillsynsmyndigheten får besluta om att beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft (26 kap. 16 § skollagen).

5. Tillfälligt verksamhetsförbud

Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare. Beslutet gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader (26 kap. 18 § skollagen).

3.4 Rapportering efter tillsyn

Efter varje regelbunden respektive riktad tillsyn gör barn- och utbildningsförvaltningen en bedömning om den fristående förskolan uppfyller kraven i skollagen, förskolans läroplan eller andra lagar och föreskrifter. Bedömningen ligger till grund för förskolenämndens beslut om tillsynen ska avslutas eller om ingripanden krävs.

En sammanställning och analys av nuläget på de fristående förskolorna ska ingå i förskolenämndens årsredovisning.

3.5 Samverkan

Barn- och utbildningsförvaltningen genomför återkommande dialogmöten med de fristående huvudmännen. Vid mötena informerar förvaltningen bland annat om förändringar i processer, regelverk och budget. Dialog hålls även om eventuella utvecklingsområden.